

1. Oudejaarsavond: reden voor dankbaarheid...

Oudejaarsavond is echt een moment om terug te kijken. Deze dagen zijn er allerlei jaaroverzichten, op tv en in de kranten. Wat waren hoogtepunten? Wat waren dieptepunten? Wat gebeurde er in politiek Den Haag? Wie zijn er overleden? Welke sporters hebben overwinningen behaald? Noem maar op. Ongetwijfeld is er altijd veel reden om dankbaar te zijn, en ik kan je dat van harte aanbevelen: maak vanavond eens een lijstje, met dingen waar je dankbaar voor bent. Als je samen met anderen bent, wissel het maar uit wat je hebt opgeschreven. En als je alleen bent, app het maar aan iemand die je dierbaar is. En leg dat lijstje dan maar open neer voor God, en geef Hem de eer en de dank. Zoals we ook in deze dienst de dank aan God brengen. Straks eindigen we ook met een danklied: 'Ik wil U, o God, mijn dank betalen.' Oudejaarsavond is een moment voor een dankoffer.

2. ... maar ook voor verdriet, vragen, berouw, teleurstelling?

En tegelijkertijd kun je ook een heel gemengd gevoel hebben. Want ongetwijfeld zijn er ook de minder mooie dingen geweest, dit jaar. Misschien zit je hier of luister je mee met een diep verdriet, met een wond in je ziel. Of je kijkt terug met berouw, omdat je weet dat je echt een grote fout hebt gemaakt dit jaar, misschien wel meerdere grote fouten. Of je bent vooral teleurgesteld. Je had je dit jaar zo anders voorgesteld. Het kan zomaar zijn dat je ook in God teleurgesteld bent. En dat je met heel veel vragen aan het einde van het jaar gekomen bent. De 'waarom'-vragen. 'Waarom ging het zo, Here God? Waarom heeft U het niet anders geleid? Waarom heeft U niet ingegrepen?' Misschien ligt voor jou de bitterheid op de loer, ook naar God toe. Of juist naar God toe. We hebben gelezen over Mozes, die de berg Nebo beklimt. Hij gaat naar de hoogste top, de top die Pisga wordt genoemd. En hij weet dat hij zal gaan sterven. Ook voor Mozes moet dit een moment zijn geweest om terug te blikken. En als hij terugkijkt, wat zijn er dan ook voor hem veel redenen om dankbaar te zijn! In vers 7 worden er een paar van die redenen genoemd: 'Mozes nu was honderdtwintig jaar oud toen hij stierf; zijn oog was niet dof geworden en zijn kracht was niet vervlogen.' En zeker als het gaat om zijn contact met God, is het uitzonderlijk mooi wat er staat in vers 10: 'En er is in Israël geen profeet meer opgestaan zoals Mozes, die de HERE kende van aangezicht tot aangezicht.' Wat zal Mozes een dankbaar mens geweest zijn, om terug te mogen blikken op een leven waarin je zó dicht bij God mocht zijn. Zéker tienduizend redenen voor dankbaarheid! En toch... toch is er ook dat andere, dat diepe verdriet. Mozes mag niet mee, het Beloofde Land in. Hij mag niet naar binnen. Want er is een moment geweest waarop hij niet gehoorzaam was aan Gods opdracht. Een moment waarop hij gruwelijk de fout inging. Je kunt het nalezen in Numeri 20. Wat is daar de situatie? Mozes en zijn broer Aäron leiden het volk Israël door de woestijn. Maar dan is er geen water meer. Het volk smacht van dorst. En ze komen in opstand tegen Mozes. Hij krijgt bittere verwijten naar zijn hoofd. 'Waarom hebt u ons meegenomen uit Egypte? Om hier te sterven, in de woestijn? Er is hier niets, helemaal niets!' Mozes en Aäron vluchten naar God. Ze gaan naar de tabernakel en ze werpen zich neer voor de HERE, ze smeken God om hulp. Dan zegt de HERE tegen Mozes: 'Neem je staf en ga met Aäron naar de rots, roep daar het volk bij elkaar en ga dan praten tegen de rots. Dan zal Ik uit die rots water laten stromen.' Inderdaad, Mozes pakt zijn staf. Hij gaat naar de rots, met Aäron, hij roept het volk bij elkaar. Maar dan gaat hij de fout in. Want als hij inderdaad gesproken had tegen de rots, en er kwam meteen water uit, dan had iedereen het duidelijk gezien: 'Dit is het werk

van God!' Maar wat doet Mozes? Hij zegt (het staat in Numeri 20: 10): 'Luister toch, ongehoorzamen! Zullen wij voor u uit deze rots water tevoorschijn laten komen?' Dan slaat Mozes twee keer met zijn staf op de rots en inderdaad: het water gutst naar buiten in grote hoeveelheden. Maar je merkt: Mozes haalt de eer naar zichzelf toe: 'Zullen wij... water tevoorschijn laten komen?' En dan zegt God tegen Mozes: 'Mozes, je hebt voor het oog van al die Israëlieten Mij niet geheiligd. Je hebt niet in Mij geloofd, maar op jezelf vertrouwd. Daarom mag je niet mee, het Beloofde Land in.' Voor Mozes is dat vreselijk geweest. Een intens diepe teleurstelling. Zijn hele levenswerk bestond juist hieruit: om het

Monument op de Nebo: het kruis met een slang eromheen, gemaakt door de Italiaanse kunstenaar Giovanni Fantoni. Het beeld verwijst naar de koperen slang en de woorden van Jezus in Johannes 3: 14-15. 'En zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.'

volk Israël naar het Beloofde Land te brengen. En nu mag hij niet mee naar binnen... We hebben gelezen uit Deuteronomium 3, hoe hij gesmeekt heeft of God toch Zijn besluit zou veranderen. Maar God kwam er niet op terug. In feite kun je zeggen: Mozes deelde nu het lot van het hele volk. Want het hele volk dat uit Egypte was weggetrokken, mocht niet het Beloofde Land in. Kort na het vertrek uit Egypte stonden ze aan de grens van dat Beloofde Land, van Kanaän. Er werden twaalf verkenners op uit gestuurd. Maar toen ze terugkwamen, zagen tien van de twaalf het niet zitten. 'Het gaat ons nooit lukken,' zeiden ze, 'er wonen reuzen, wij kunnen dat land nooit veroveren.' Twee van de twaalf keken er heel anders tegenaan, Jozua en Kaleb. Zij zeiden: 'We moeten op God vertrouwen!' Maar de massa was al afgehaakt. Ze durfden niet meer, en ze wilden terug naar Egypte. Toen zei God, via Mozes: 'En nu mógen jullie ook niet meer! Jullie moeten veertig jaar rondzwerven in de woestijn en deze hele generatie zal sterven. Een nieuwe generatie zal het land binnengaan.' En nu blijkt dus dat ook Mozes zelf bij die generatie hoort die in de woestijn sterft. Ook Hij is ongehoorzaam geweest, ook Hij krijgt dezelfde straf. Want bij God is er geen klassejustitie, geen aanzien des persoons. Als je deze situatie voor ogen houdt, dan begrijp je Psalm 90 ook beter, de enige Psalm die door Mozes geschreven is.

Psalm 90 wordt wel de Oudejaarspsalm genoemd, hij wordt vaak gelezen en gezongen op Oudejaarsavond. Die Psalm lijkt zo somber. We zongen er net uit. Vers 4: 'Uw toorn, rechtvaardig God, doet ons vergaan. Uw gramschap overweldigt ons bestaan.' Zo heeft Mozes dat ook ervaren: de zonde van die hele generatie leidde tot de dood, zoals zonde altijd tot de dood leidt, behalve als God vergeving schenkt, en genade. Dus daar staat Mozes, op de Nebo. Hij heeft veel om dankbaar voor te zijn. Maar hij zou ook bitter kunnen zijn. God heeft zijn gebed niet verhoord. Hij mag niet mee, het Beloofde Land in. En zo kan het zijn dat jij hier ook zit met gemengde gevoelens. Dankbaarheid, maar misschien ook wel veel vragen. En diep van binnen: een verwijt naar God. 'Waarom, HERE, waarom?'

3. Hoe ga je om met die gemengde gevoelens?

En voordat je het weet kun je juist daarin blijven vastzitten. In die vragen, in die verwijten, misschien wel in je verdriet, in je pijn. Hoe ga je daarmee om? Hoe kun je dan toch verder, de grens over, het nieuwe jaar in? Om daar meer zicht op te krijgen vertel ik je een verhaal. Er was een kinderziekenhuis, en in dat kinderziekenhuis waren een paar leerkrachten aangesteld. Zij gaven de kinderen les, vooral die kinderen die lang in het ziekenhuis moesten blijven. Anders zouden ze te veel gaan achterlopen op school. Op een dag kreeg een van de leerkrachten een telefoontje met de vraag of ze een jongen wilde bezoeken van een jaar of elf. Ze noteerde de naam en het kamernummer. Degene die belde was de leerkracht van de klas waar die jongen inzat. Die leerkracht zei: 'In

de klas zijn we op het moment bezig met zelfstandige naamwoorden en met bijwoorden. Misschien kun je hem daar een beetje in bijspijkeren.'

De leerkracht van het ziekenhuis vond het goed en ging naar de jongen toe. Maar toen ze binnenkwam in zijn kamer, schokte ze enorm. De jongen had vreselijke brandwonden, zijn gezicht was niet om aan te zien. En hij had ook veel pijn. Ze was helemaal onthutst en ze begon te stamelen: 'Ja, ik eh... ik ben gevraagd door de juf van jouw klas om je te helpen met zelfstandige naamwoorden en bijwoorden.' Toen ze een poosje later weer wegging, had ze het gevoel dat ze niet veel bereikt had. Maar de volgende dag kwam er een verpleegster naar haar toe. Ze vroeg: 'Wat heb je met die jongen gedaan?' De leerkracht dacht dat ze iets fout had gedaan en ze begon zich te verontschuldigen. 'Nee, nee', zei de verpleegster. 'Je begrijpt niet wat ik bedoel. We hebben ons heel veel zorgen gemaakt over die jongen, want hij wilde niets meer. Hij was zwaar depressief en zag het leven niet meer zitten. Maar sinds gisteren is zijn hele houding veranderd. Hij vecht terug, hij reageert op de behandeling. Het is alsof hij pas nu het besluit heeft genomen dat hij echt wil doorgaan met leven.' Twee weken later legde de jongen uit dat hij de hoop totaal had opgegeven, dat hij dacht dat hij zou gaan overlijden, totdat die juf aan zijn bed stond. Alles veranderde toen hij beseftte wat er toen gebeurde. Hij zei het zó: 'Ze zouden geen juf naar me toe sturen om aan zelfstandige naamwoorden en bijwoorden te werken als ik zou gaan overlijden, toch?'

4. God gaat verder! En dat geeft hoop!

De jongen beseftte: als een ander met mij verder gaat, dan is er hoop! Iemand gaat niet met mij aan de slag, als ik geen toekomst heb! En zo is het met jou ook, met u en met mij: God gaat niet met jou verder, als je geen toekomst hebt! En ongetwijfeld heeft ook Mozes op de Nebo dat beseft. Zoals die jongen in dat ziekenhuis niet bleef hangen in zijn wanhoop, zo kan Mozes ook niet zijn blijven hangen in zijn teleurstelling. Want God liet het zó duidelijk zien: 'Mozes, Ik ga verder!'

Hoe liet God dat zien? Op vier manieren. Vier manieren waarop Mozes het zag: 'God gaat verder! **Geen terugblik zonder hoop!**'

Ten eerste laat God het land zien, het Beloofde Land. van het noorden tot het zuiden, en dat kan ook inderdaad héél mooi vanaf de Nebo. Vaak is het heilig, maar God zal gezorgd hebben voor een heel heldere dag. Mozes mag verder kijken, over de grens heen waar hij nu niet overheen mag. Die grens, dat is de rivier de Jordaan. En de Jordaan is letterlijk een doodsrivier. Want alles wat de Jordaan meeneemt, komt uiteindelijk uit in de Dode Zee en gaat dus ook dood. De Dode Zee is zo zout, daarin is geen leven mogelijk. Mozes mag over de Doodsrivier heen kijken, en hij ziet het land van de belofte.

En dat geldt ook voor jou en mij. God geeft ons altijd uitzicht. Dat is zó geweldig, als je gelooft. Want dankzij Jezus Christus is er perspectief. Hij kwam om te lijden en te sterven voor onze zonden, en om zo de poort te openen naar het eeuwige leven. Hij kwam om het gesloten paradijs weer te ontsluiten.

Afgelopen zaterdag stond er in de *Tijdgeest*, dat is een bijlage van *Trouw*, een interview met zanger Dries Roelvink. Roelvink is 64 jaar en is vaak op tv te zien. Een BN-er, op het oog iemand met een geslaagd leven. Maar wat vindt hij zelf? Hij zegt dit: 'Ik heb het er weleens met mijn zoons over: dit leven op aarde is zo wonderlijk. We lopen hier een tijdje rond, stipjes in dat enorme heelal, dan pats-boem, op een dag zijn we weg. Ik kan me daar echt zorgen over maken en al helemaal als ze zeggen: "Ach joh, als je geluk hebt, sterf je in je slaap." Geluk! Ik moet er niet aan denken, ik durf om die reden soms nauwelijks naar bed te gaan.' 'Wist je dat die eerste keer is dat ik word geïnterviewd door *Trouw*? Ik ben meer een *Telegraaf*- en *Parool*-man. *Trouw* besteedt ook veel aandacht aan geloof en dat zou ik wel willen, kunnen geloven. Geloven in een paradijs, in iets wat er ná dit leven is. Dat zou me geruststellen.' Ik vond dat een opmerkelijke uitspraak. Wat ben je ontzettend gelukkig als je gelooft! Jij en ik, wij krijgen, net als Mozes, uitzicht over de dood heen, zicht op het Beloofde Land! En als je weet – net als die jongen in het ziekenhuis, dat er iemand met je verder gaat, dat Góð met je

verder gaat, dan is er hoop, ook in dít leven. Of je nu 11 bent, of 20, of 64 of 98. God gaat verder met Mozes, en Hij gaat verder met jou. Hij geeft uitzicht op het Beloofde Land, dat is één.

Twee: God gaat door, en laat dat ook zien in de opvolger die Mozes krijgt. Vers 9: 'Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van de geest van wijsheid; want Mozes had zijn handen op hem gelegd. Daarom luisterden de Israëlieten nu naar hem, en zij deden zoals de HERE Mozes geboden had.' Ook dit moet voor Mozes een enorme bemoediging zijn geweest! Er is een opvolger! Het werk gaat dóór! Eigenlijk ben je je leven lang dingen aan het oppakken, en ook weer dingen aan het afsluiten. Als je op een kinderkoor hebt gezeten, dan ga je daar op een gegeven moment weer af, en dan zijn er andere kinderen die er weer op komen. Of als je in het bestuur van een studentenvereniging hebt gezeten, dan zijn er ook na jou weer opvolgers gekomen. Ze doen het ook altijd ánders dan jij. Daar kun je zorg om hebben, je kunt je gaan ergeren. Maar besef één ding: als Góð doorgaat, is het in goede handen. Jij bent één bouwsteen, maar de HERE heeft meer bouwstenen. Gelukkig maar! We zijn sámen geroepen om het werk van God te doen dóór de tijd heen. Ook in je opvolgers mag je zien dat God dóórgaat. En ook dat is een bron van hoop!

Geen terugblik zonder hoop! Want God gaat door. **Mozes ziet dat op nog een derde manier. Hij weet dat het volk Israël nu op het punt staat om inderdaad het Beloofde Land binnen te trekken.** Ook al mag hij zelf niet mee, het dóél van zijn hele levenswerk wordt dáármee bereikt! Nú mag het volk wél naar binnen. Veertig jaar geleden mocht dat niet. Nu is er wél geloof gegroeid, vrouwen dat God het land in handen van Israël zal geven. Het leven van Mozes heeft dus zin gehad, het heeft diepe betekenis gekregen. Dat God doorgaat met het vólk, ook dat is dus een reden voor hoop. God heeft Mozes gebruikt in Zijn dienst, zoals Hij ieder mens een plaats geeft in Zijn dienst. Ook jouw leven heeft zin, het heeft betekenis. Soms zie je dat zelf niet. Zoals die jongen in het ziekenhuis. Maar anderen zien het wel, zoals de leerkracht van zijn basisschool. Denk nooit dat jij er niet toe doet. Want als jij er niet toe zou doen, had God je niet geschapen. Je bent gemaakt met een doel, jouw leven heeft zin. Ook dat geeft hoop, en ook daardoor kun je verder, het nieuwe jaar in. Dat is het derde.

Mozes krijgt dus uitzicht op het Beloofde Land, hij krijgt een opvolger, zijn leven blijkt een diepe zin te hebben doordat het volk uiteindelijk zijn doel mag bereiken, en dan is er nog iets. Iets wonderlijks. Mozes wilde zo graag het Beloofde Land in, omdat hij ten diepste zijn roeping wilde voltooien. Hij vond dat die roeping nog niet voltooid was, dat er nog iets miste. En weet je, God vond dat ook. Want Mozes sterft wel, daar op de berg Nebo, maar hij krijgt hier op aarde toch nog één taak. Eeuwen later komt hij terug, samen met Elia. En die twee personen uit het Oude Testament, Mozes en Elia, mogen samen Jezus ontmoeten, óók op een berg. Samen mogen ze met Jezus in gesprek gaan over Zijn komende lijden en sterven. Samen mogen ze Jezus bemoedigen. **Zo heeft Mozes toch nog een taak te vervullen, onverwacht, en wát voor een taak: de Messias tot steun zijn,** Hem dienen op de weg naar Zijn kruis en opstanding.

Denk nooit dat jouw leven geen zin meer heeft. Je weet niet wat God nog voor jou in petto heeft. Mozes had dit nooit kunnen bedenken. Maar God wel. God kan je zomaar, onverwacht, een taak geven waar je nooit aan had gedacht. De toekomst zou wel eens heel verrassend kunnen zijn. Inderdaad, als Mozes daar op de Nebo staat en terugkijkt, zal hij ongetwijfeld teleurstelling voelen, en berouw over zijn fatale fout. Maar Mozes mag zien dat God tóch met hem verder gaat. Hij krijgt uitzicht óver de Doodsrivier heen. Hij krijgt een opvolger. Het doel van zijn leven wordt bereikt. En uiteindelijk mag hij zelfs Messias ondersteunen. God gaat door, Hij gaat verder, en als Hij met je verder gaat, is er hoop! Jij en ik, wij mogen mee. We mogen staan met Mozes op de top van de berg, hoog in de stralen van de zon. En dankbaar mogen we God de eer van ons leven geven. Want Hij geeft hoop. Altijd weer! Geen terugblik zonder hoop! Amen.